

Mosaic olímpic

Recerca multidisciplinar i difusió dels estudis olímpics
CEO-UAB, 20 anys

Editors

Emilio Fernández Peña
Berta Cerezuela
Miquel Gómez Benosa
Chris Kennett
Miquel de Moragas Spà

Centre d'Estudis Olímpics
Universitat Autònoma de Barcelona

Ajuntament de Barcelona

Mosaic olímpic

Recerca multidisciplinar i difusió dels estudis olímpics
CEO-UAB, 20 anys

Editors

Emilio Fernández Peña, Berta Cerezuela, Miquel Gómez
Benosa, Chris Kennett, Miquel de Moragas Spà.

Edició

Ajuntament de Barcelona
i Centre d'Estudis Olímpics
de la Universitat Autònoma de Barcelona

**Consell d'Edicions i Publicacions
de l'Ajuntament de Barcelona:**

Ignasi Cardelús, Enric Casas, Eduard Vicente, Jordi Martí,
Màrius Rubert, Jordi Campillo, Glòria Figuerola, Víctor
Gimeno, Joan A. Dalmau, Carme Gibert, José Pérez Freijo.

Traducció i correcció lingüística

Anna Baldirà, Steve Norris, Mercè Roselló, UAB Servei
d'Idiomes Moderns

Diseny i maquetació

Mireia Rocher, Ramon G. Sedó,

Edició i impressió

Direcció d'Imatge i Serveis Editorials
www.bcn.cat/publicacions

© de l'edició: Ajuntament de Barcelona
i Centre d'Estudis Olímpics de la Universitat
Autònoma de Barcelona
© dels textos: els seus autors
ISBN de l'Ajuntament de Barcelona 978-84-9850-312-8
ISBN del Centre d'Estudis Olímpics 978-84-938759-0-9
Dipòsit legal: B.18575-2011
Abril 2011
Imprès amb paper ecològic

Agraïments

L'edició d'aquest llibre s'emmarca en la celebració dels
20 anys d'activitat del Centre d'Estudis Olímpics de la
Universitat Autònoma de Barcelona, creat al juny del 1989.
Volem expressar el nostre agraïment a totes les persones i les
institucions que, d'una manera o altra, han col·laborat a fer
realitat aquest projecte.
I, singularment, a l'Ajuntament de Barcelona, cofundador del
CEO-UAB, que ha fet possible la impressió d'aquesta edició.

Els continguts d'aquest llibre no es poden reproduir, ni
totalment ni parcialment, ni enregistrar, ni transmetre per
un sistema de recuperació d'informació, en cap forma ni
per cap mitjà, sigui fotomecànic, fotoquímic, electrònic, per
fotocòpia o qualsevol altre, sense el consentiment previ per
escrit dels editors.

Centre d'Estudis Olímpics (CEO-UAB)
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB – Edifici N, planta 1
E-08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Barcelona, Catalunya – Spain
Tel. +34 93 581 19 92
Fax: +34 93 581 21 39
ceoie@uab.cat
<http://ceo.uab.cat>

Mosaic olímpic

Recerca multidisciplinar i difusió dels estudis olímpics
CEO-UAB, 20 anys

Editors

Emilio Fernández Peña

Berta Cerezuela

Miquel Gómez Benosa

Chris Kennett

Miquel de Moragas Spà

Centre d'Estudis Olímpics
Universitat Autònoma de Barcelona

Ajuntament de Barcelona

Sumari

Presentació	9
Ana Ripoll	
Pròleg	11
Alejandro Blanco	
Introducció	13
Emilio Fernández Peña	
Les raons acadèmiques d'un centre d'estudis olímpics a la universitat	19
Miquel de Moragas	

Origen i evolució d'un Centre d'Estudis Olímpics

Els orígens del CEO-UAB, 1989-1994	31
Muriel Ladrón de Guevara	
La gestió de la informació i la documentació al servei d'un centre de recerca	39
Berta Cerezuela i Pilar Cid Leal	
El Moviment Olímpic i el món acadèmic	47
Núria Puig Brandes	
El CEO-UAB com a dinamitzador dels estudis olímpics	57
Testimonis d'experts internacionals que valoren el llegat del CEO-UAB:	
• Deanna Binder (Institute for Olympic Education at the University of Alberta)	58
• Susan Brownell (University of Missouri, St. Louis)	59
• Richard Cashman (University of Technology, Sydney)	60
• Laurence Chalip (University of Texas at Austin)	61
• Gabriel Colomé (Centre d'Estudis d'Opinió - Generalitat de Catalunya)	62
• Lamartine P. DaCosta (Universidade Gama Filho)	63

• Conrado Duránte (Academia Olímpica Española).....	64
• Kang Shin-Pyo (Inje University).....	65
• Bruce Kidd (University of Toronto).....	66
• John MacAloon (University of Chicago).....	67
• Andy Miah (University of the West of Scotland).....	68
• Roy Panagiotopoulou (National and Kapodistrian University of Athens)	69
• Hai Ren (Beijing University of Physical Education).....	70
• Nancy Rivenburgh (University of Washington)	71
• Otto J. Shantz (University of Koblenz-Landau)	72

Els Jocs Olímpics de 1992

Conversa de Juan Antonio Samaranch, Pasqual Maragall i Josep Miquel Abad, deu anys després dels Jocs de Barcelona	77
Miquel Botella i Miquel de Moragas	
L’ombra de Barcelona	87
Isidre Rigau	
Les cerimònies olímpiques de Barcelona’92: el gran bufet de les imatges mediàtiques	97
Núria Garcia	
L’Olimpíada Cultural de Barcelona el 1992. Llums i ombres. Lliçons per al futur	105
Miquel de Moragas	
Conèixer la Barcelona olímpica: preservació i accés a la memòria dels Jocs Olímpics de Barcelona’92 a través de les fonts documentals	117
Berta Cerezuela	
Barcelona’92 i l’estudi dels llegats dels Jocs Olímpics	125
Chris Kennett	

Temes clau de l'Olimpisme

Televisió i Jocs Olímpics: simbiosi, globalitat i construcció de sentit	137
Emilio Fernández Peña i Ibone Lallana del Rio	
Els nous mitjans i els Jocs: el Moviment Olímpic i el web social en la difusió de missatges.....	147
Emilio Fernández Peña	
La dimensió cultural dels Jocs Olímpics: les cerimònies i les Olimpíades culturals com a plataformes per a unes polítiques culturals sostenibles	157
Beatriz Garcia	
Els voluntaris com a variable d'èxit als Jocs Olímpics del segle XXI	169
Anna Belén Moreno Vílchez	
Olimpisme i els estudis de gènere.....	177
Natividad Ramajo i Ibone Lallana del Rio	
Barcelona'92 postolímpica: esport i multiculturalisme	185
Chris Kennett	
La dimensió educativa dels Jocs Olímpics	193
Berta Cerezuela	
L'estudi de l'urbanisme olímpic: balanç de recerca i perspectives de futur.....	203
Francesc Muñoz	
Anàlisi de l'impacte econòmic dels Jocs Olímpics.....	215
Ferran Brunet	

Pròleg

Alejandro Blanco

President del Comitè Olímpic Espanyol

El temps passa inexorablement i ja han passat cinc Olimpíades des que el Centre d'Estudis Olímpics ubicat a la Universitat Autònoma de Barcelona va fer els primers passos.

El projecte de la seva fundació i acció era singularment innovador en aquella època —no hi havia cap altra institució semblant equiparable—, i la seva creació va ser una decisió encertada, tant pel que fa a la denominació com a la ubicació, ja que històricament el famós humanista francès Pierre de Coubertin va fer servir la designació de Centre d'Estudis Olímpics i no el d'Acadèmia Olímpica per a l'organisme que havia de vetllar i defensar els principis olímpics.

Així mateix, ubicar el Centre en una universitat era buscar, de manera encertada, el medi cultural on va néixer històricament l'Olimpisme, com va passar a la transcendent sessió del 30 de juny de 1894 a la parisense i prestigiosa Universitat de la Sorbona.

Durant tots aquests anys, el Centre d'Estudis Olímpics barceloní, pioner dels vint-i-set que actualment hi ha a Espanya, ha desenvolupat una intensa i extensa tasca i treball d'investigació, tant en l'àmbit nacional com internacional, eficaçment impulsat per un suport institucional ferm i múltiple que li ha atorgat mitjans d'acció i solidesa operativa.

El Centre d'Estudis Olímpics barceloní és una referència paradigmàtica per a tota la resta de centres que desenvolupen tasques semblants, i per al Comitè Olímpic Espanyol ha constituït sempre una gran satisfacció l'encert d'haver donat suport decididament a la seva creació i d'haver cooperat en les seves activitats i funcionament.